

Оскар за „Арго“, или колико је танка граница између политичке стварности и филмске илузије

Пише: Владимир Јевтић
среда, 27 фебруар 2013 14:34

На овогодишњој додели најпрестижније филмске награде Оскар за најбољи филм проглашено је остварење „Арго“ у режији познатог холивудског глумца Бена Афлека, који је играо и главну ролу филму. Ово је друго редитељско остварење познатог глумца, који је писао и сценарио за филм „Добри Вил Хантинг“ заједно са Метом Дејмоном, који је добио Оскара за најбољи оригинални сценарио. Бен Афлек се у сваком случају може похвалити веома успешном каријером глумца, редитеља и сценаристе.

Пише: Владимир Јевтић
среда, 27 фебруар 2013 14:34

Његово најновије остварење „Арго“, које је засновано на истинитим догађајима, представља узбудљиву причу о спасавању талаца из америчке амбасаде у Техерану 1979. године. Када је иранског шаха Резу Пахлавија с власти срушио верски вођа Ајатолах Хомеини 1979. у исламској револуцији, америчке дипломате које су се нашле у амбасади постали су таоци новог режима. Иранска талачка криза настала је заправо због тога што је тадашњи председник САД Џими Картер дозволио иранском шаху лечење у Америци. [1] Ово је била кап која је препунила чашу за иранске револуционаре јер је шах дуго уживао поверење америчке администрације. У доба шаха Иран је чак добио и америчку помоћ у наоружању, пре свега авионе типа „Ф-14 Томкет“. Техеран је због блиских веза са Западом преузео и начин живота који се косо са строгим исламским принципима и целокупна духовна и политичко-културна атмосфера довела је до поменуте револуције која је кулминирала упадом студената у америчку амбасаду и узимањем талаца. Тако је настала позната иранска талачка криза која је трајала укупно 444 дана. Том приликом за таоце је узето 52 америчких дипломата, док је шесторо њих спасено захваљујући тајном плану ЦИА и агенту Антонију Тони Мендезу.

[2]

Операција „Арго“ је наравно пре истоименог филма мало била позната широј јавности, што је сасвим нормално, с обзиром на то да се она стајала иза читаве операције. Агент Мендез је за своје заслуге награђен највећом наградом ЦИА, али то је била строго чувана тајна све до почетка 90-их година. Позната је следећа Мендезова изјава: „Могли сте спречити свет, али сте још увек седели и смејкали се, и знали да сте то још једном одрадили, а да нико не зна“.

Како научна фантастика може помоћи у ослобађању талаца

Агент Тони Мендез, кога у филму тумачи управо Бен Афлек, јесте у договору са

Пише: Владимир Јевтић
среда, 27 фебруар 2013 14:34

филмским продуцентима осмислио сценарио за лажни филм који треба да се снима на некој оријенталној локацији. Наравно, та локација је била Техеран. Лажни филм „Арго“ заправо представља научно-фантастичну причу. Шесторо дипломата који су успели да се искраду из амбасаде сакрило се у резиденцији канадског амбасадора. Када је Тони Мендез ступио са њима у контакт они су имали 72 сата на располагању да запамте своје лажне идентитете.

У сваком случају, акција је потпуно успела и Тони Мендез је са шесторо дипломата, који су наравно имали лажне идентификационе документе, успео да се спасе из Ирана. Да је читава обмана откривена, несумњиво је да би њени актери били сместа погубљени од Иранске револуционарне гарде, што је у филму одлично представљено напетим сценама на аеродрому када буквално у последњи час дипломате и Мендез успевају да умакну револуционарима.

Тони Мендез је постао амерички херој [\[3\]](#) који је успео да изведе немогуће. Међутим, задржимо се на самом филму и његовом квалитету. Филм је неспорно одлично режиран, а Бен Афлек је можда одиграо улогу каријере. Последња сцена у филму је нарочито упечатљива када се иза фигурица које представљају јунаке из „Звезданих ратова“ који су тих година били на врхунцу популарности, појављује цртеж који би требало да представља једну од сцена из филма „Арго“. Тони Мендез (Бен Афлек) сачувао је тај цртеж као успомену на читав подухват и поклонио га је свом сину.

Дакле, реч је о одличној филмској адаптацији једне истините приче о којој се врло мало зна. Филм „Арго“ је неспорно заслужио Оскара захваљујући одличној глуми и режији пре свега. Међутим, пошто је реч о врло осетљивом питању, нарочито сада када су односи између Техерана и Вашингтона можда на најнижем нивоу услед развоја иранског нуклеарног програма и ширења утицаја персијске цивилизације у региону, које се никако не допада Вашингтону, а нарочито Израелу, филм је до те мере политизован да је тешко

Пише: Владимир Јевтић
среда, 27 фебруар 2013 14:34

раздвојити једно дело седме уметности од политичких односа и тензија на релацији Вашингтон-Техеран. Филм је и објективно и посматрано из критичког угла заслужио Оскара, само је питање да ли би га и добио да није било директне интервенције Беле куће по први пут у историји доделе поменуте награде!

„Арго“ као велика политичка контроверза

Наиме, награду је усхићеном Бену Афлеку, који се чак захвалио и Иранцима, лично уручила прва дама Америке Мишел Обама. Врло је тешко прићи овом филму само из угла седме уметности. Неспорно је да филм велича ЦИА као организацију и њеног агента Тонија Мендеза. Иранци су званично осудили филм као америчку пропаганду којом се велича ЦИА. Тешко је заузети неутралну позицију, али филм, у сваком случају, и поред својих квалитета представља управо то величање једне организације и њеног човека. Ради веродостојности на крају филма дата је компарација сцена које су филмоване и сцена из самих протеста, као и сцена паљења америчке заставе.

Иранци су као одговор најавили снимање свог филма „Арго“. „Сценарио за филм „Setad moshtarak“ („Начелници генералштаба на Фарсију“) одобриле су власти и очекујемо буџет да почнемо са снимањем“, изјавио је ирански редитељ Атаолах Солејманиан. Тема иранског филма ће бити како ирански револуционари ослобађају 20 америчких талаца на почетку револуције“. [\[4\]](#) „Тај дугометражни филм може да буде адекватан одговор на деформисану визију извесних филмова као што је „Арго“ везано за догађаје о заузимању америчке амбасаде у Техерану 4. новембра 1979. и узимању америчких дипломата за таоце“.

Оскар за „Арго“, или колико је танка граница између политичке стварности и филмске илузије

Пише: Владимир Јевтић
среда, 27 фебруар 2013 14:34

